

4.7. Opsigelse

4.7.1. Gældende ret

Forsikringsaftaleloven indeholder ingen almindelige regler om forsikringssselskabets eller forsikringstagerens mulighed for at opsigte forsikringsaftalen, men alene enkelte særlige opsigelsesregler, f.eks. § 13 om opsigelse af forsikringen ved manglende betaling af forsikringspræmien. Loven indeholder endvidere i § 31 en særlig regel om forlængelse af forsikringer, hvorefter forlængelse for længere tid end et år forudsætter, at forsikringstageren får et særligt varsel herom.

Ved forbrugerforsikringer og ved livsforsikringer mv. har forsikringstageren endvidere en generel fortrydelsesfrist på 14 dage i forbindelse med aftalens indgåelse, jf. lov om visse forbrugerftaler kapitel 4 a samt forsikringsaftalelovens §§ 97 a og 119 a.

Spørgsmålet om, i hvilket omfang forsikringssselskabet og forsikringstageren kan opsigte forsikringsaftalen, er således kun i begrænset omfang reguleret af forsikringsaftaleloven mv., og må som udgangspunkt afgøres efter almindelige aftaleretlige regler. Parternes adgang til at opsigte forsikringsaftalen må således i første række afgøres efter indholdet af den indgåede aftale, dvs. på grundlag af forsikringsbetingelsernes opsigelsesregler.

En forsikring, der er indgået for en bestemt periode, f.eks. et år, vil sædvanligvis indeholde et almindeligt vilkår om opsigelse af forsikringen til forsikringsperiodens udløb og særlige vilkår om opsigelse i forsikringstiden. I hvert fald på forbrugerområdet har de fleste forsikringer (bortset fra livsforsikringer) en løbetid på et år, men dette gælder efterhånden også mange erhvervsforsikringer. Forsikringen indeholder i disse tilfælde i almindelighed et vilkår om, at forsikringen automatisk forlænges for et år ad gangen, medmindre den forinden opsiges af selskabet eller forsikringstageren.

Forsikringsaftalen vil endvidere normalt indeholde regler, der giver både selskabet og forsikringstageren mulighed for at opsigte forsikringen i forsikringstiden i forbindelse med anmeldelse og/eller behandling af en skade. Begrundelsen for et sådant vilkår er, at forsikringstageren på baggrund af erfaringerne med selskabets behandling af en skade bør have adgang til at opsigte forsikringen, og at selskabet på baggrund af skadessagen og dens forløb bør have mulighed for – f.eks. i lyset af en ændret risikovurdering – at opsigte forsikringen.

Særligt med hensyn til livsforsikringer bemærkes, at forsikringsbetingelserne sædvanligvis ikke inde-

holder regler, der f.eks. giver forsikringssselskabet mulighed for at opsigte forsikringen i forbindelse med anmeldelse af en skade. Opsigelse af en livsforsikring, f.eks. som følge af manglende præmiebetaling, indebærer i øvrigt ikke uden videre, at forsikringsaftalen helt bortfalder, idet forsikringen i visse tilfælde vil kunne omskrives til en fripolice (police uden præmiebetaling), eller tilbagekøbsværdien vil kunne kræves udbetalt, jf. forsikringsaftalelovens § 101.

Der findes enkelte lovregler mv., der begrænser forsikringssselskabets adgang til at opsigte en forsikring. Det antages f.eks. ved ansvarsforsikring for motordrevne køretøjer, at selskabet ikke uden videre kan opsigte forsikringen, jf. § 1 i bekendtgørelse nr. 585 af 9. juli 2002 om ansvarsforsikring for motorkøretøjer mv.

4.7.2. Lovforslagets udformning

Udvalget har overvejet, om der i forsikringsaftaleloven bør indsættes regler, der giver forsikringstageren en almindelig adgang til at opsigte forsikringen i forsikringstiden, og anfører herom, jf. betænkningen side 263 ff.:

»Der har i de senere år været rejst spørgsmål om, hvorvidt det fortsat er rimeligt og hensigtsmæssigt, at forsikringstageren ikke har en almindelig adgang til i forsikringstiden at opsigte forsikringen og f.eks. skifte til en billigere forsikring eller til en forsikring med en bedre dækning til den samme pris.

Spørgsmålet er bl.a. behandlet i Ivan Sørensens Udredning om bedre forbrugerbeskyttelse ved private forsikringer i Danmark [side 62 ff.]. Ivan Sørensen anfører bl.a., at en udvidet opsigelsesret må antages at ville styrke konkurrencen, men bemærker dog samtidig, at han ikke har tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, i hvilket omfang kunderne rent faktisk vil gøre brug af en udvidet opsigelsesret. Han henviser i den forbindelse til en undersøgelse, der viser, at kundernes loyalitet over for deres forsikringssselskab er ganske stor. Ivan Sørensen anbefaler i sin udredning, at forbrugerombudsmanden undersøger mulighederne og vilkårene for en udvidelse af forbrugerens adgang til at opsigte forsikringen i forsikringstiden og tager kontakt til forsikringsbranchen herom.

Endvidere har Konkurrencestyrelsen peget på, at de lange opsigelsesvarsler som følge af reglerne om opsigelse til forsikringens hovedforfaldsdag hæmmer mobiliteten på forsikringsmarkedet. Konkurrencestyrelsen har oplyst, at knap 10 pct. af kunderne årligt skifter forsikringssselskab, hvilket efter Konkurrencestyrelsens opfattelse er et lavt tal, når der tages hensyn til, at der er en naturlig anledning